



Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 675/21
28.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија: Александре Спирковске, председника већа, Драгице Савељић Николић и Зорице Јовановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Никола Грчић, адвокат из Лазаревца, Карађорђева бр. 44/1, против туженог ЈП ЕПС Београд - Огранак РБ "Колубара" Лазаревац из Лазаревца, Светог Саве бр. 1, ради утврђења ништавости и накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Основног суда у Лазаревцу П 709/18 од 04.12.2019. године, у седници већа одржаној 28.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 709/18 од 04.12.2019. године, у делу става првог и у ставу другом изреке, па се **УСВАЈА** тужбени захтев и утврђује да је ништава изјава тужиоца од 14.03.2014. године, у делу у коме се сагласио да послодавац изврши обуставу неисплаћеног износа зајма од његове отпремнине и тужени се **ОБАВЕЗУЈЕ** да му, на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа исплати износ од 72.200,00 динара са законском затезном каматом од 13.01.2015. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Лазаревцу П 709/18 од 04.12.2019. године, у осталом делу става првог изреке и, у том делу, жалба тужиоца се **ОДБИЈА**, као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о парничним трошковима садржано у ставу трећем изреке пресуде Основног суда у Лазаревцу П 709/18 од 04.12.2019. године, па се **ОДБИЈА** захтев туженог да се обавезе тужилац да му, на име накнаде парничних трошкова, исплати износ од 2.395,00 динара, а тужени се обавезује да тужиоцу накнади парничне трошкове у износу од 102.951,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 59.076,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П 709/18 од 04.12.2019. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је правно ништава изјава од 14.03.2014. године и да иста не производи правно дејство. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му, на име мање исплаћене отпремнине приликом престанка радног односа, исплати износ од 72.200,00 динара, са законском затезном каматом почев од 13.01.2015. године, па до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом, на име трошкова парничног поступка, плати износ од 2.395,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне оцене утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у границама овлашћења прописаних одредбом чл. 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1 до 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити се жалбом указује на друге битне повреде одредаба парничног поступка.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време до 2014. године, када му је престао радни однос због стицања права на старосну пензију. Тужиоцу је на основу Одлуке о бескаматном зајму запосленима у РБ "Колубара" доо Лазаревац од 13.03.2014. године исплаћен износ од 72.200,00 динара на име одобреног зајма. Одредбом члана 1 те одлуке одобрен је бескаматни зајам запосленима који су у радном односу код туженог, а одредбом чл. 2 став 2 прописано је да ће се запосленима, који су на дан 30.12.2013. године обављали послове на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, износ зајма исплатити се у висини од по 72.800,00 динара, у који износ је укључен износ зајма из става 1. Према одредби чл. 5 те одлуке запослени коме радни однос код туженог престане пре почетка, односно пре истека крајњег рока за отплату зајма, дужан је да неотплаћени износ зајма врати приликом престанка радног односа, а обрачунска служба ће, у складу са датом изјавом запосленог, обуставити износ зајма приликом престанка радног односа запосленог. Тужилац је 14.03.2014. године потписао изјаву којом се сагласио да обрачунска служба туженог, у случају престанка радног односа пре истека рока отплате, изврши обуставу неисплаћеног износа зајма у једнократном износу од његове зараде, накнаде зараде и других примања, у складу са одредбом чл. 123 Закона о раду. Тужиоцу је обрачуната отпремнина у износу од 334.215,00 динара, али му је тај износ умањен за износ од

72.200,00 динара на име неотплаћеног зајма.

Оценом изведених доказа, првостепени суд је закључио да побијана изјава коју је тужилац потписао 14.03.2014. године у вези са бескаматним зајмом, није апсолутно ништава и да тужени није незаконито извршио обуставу износа од 72.200,00 динара од отпремнине тужиоца, јер је он дао сагласност да му се од зараде, накнаде зараде и других примања изврши обустава неотплаћеног зајма и да је његова изјава дата у складу са чл. 123 Закона о раду. По оцени првостепеног суда, побијаном изјавом од 14.03.2014. године тужилац се није одрекао отпремнине, већ је располагао својим правима из уговора о зајму и као дужник новчане обавезе, својом вољом је, потписивањем изјаве прихватио услове из члана 5 Одлуке о бескаматном зајму, због чега је, применом одредаба чл. 557 и 562 став 1 Закона о облигационим односима, одбио тужбени захтев, као неоснован, јер је исплатом зајма настала тужиочева обавеза да зајам врати у случају престанка радног односа, о чему је дао писмену сагласност.

На овако потпуно и правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд је погрешно применио материјално право, у преиначујућем делу, због чега је ожалбена пресуда, у том делу, преиначена и одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Одредбом чл. 123 став 1 Закона о раду (“Службени гласник РС” бр. 24/05...75/14) прописано је да послодавац може новчано потраживање према запосленом наплатити обустављањем од његове зараде само на основу правноснажне одлуке суда, у случајевима утврђеним законом или уз пристанак запосленог.

Према одредби чл. 119 тачка 1 наведеног закона послодавац је дужан да исплати, у складу са општим актом, запосленом отпремнину пре одласка у пензију, најмање у висини две просечне зараде, а према одредби чл. 105 став 3 истог закона под зарадом у смислу става 1 овог члана, сматрају се сва примања из радног односа, осим примања из чл. 14, чл. 42 став 3 тачка 4 и 5, чл. 118 тачка 1-4, чл. 119, чл. 120 тачка 1 и чл. 158 овог закона.

Како се отпремнина из чл. 119 став 1 тачка 1 Закона о раду, према изричитим правилима прописаним одредбом чл. 105 став 3 истог закона, не сматра зарадом, послодавац нема овлашћења да своје новчано потраживање према запосленом наплати обустављањем од отпремнине, чак и када је запослени за то дао пристанак у писменој форми. Исказ да је запослени дужан да неотплаћени зајам врати послодавцу при престанку радног односа, садржан у наведеној одлуци послодавца и писмена сагласност запосленог са том одлуком, може бити основ за обустављање од његове зараде новчаног потраживања послодавца, али не и основ за обуставу и исплату његове отпремнине, при престанку радног односа.

Према општеобавезујућем схватању Уставног суда исказаном у одлукама Уж 177/07 од 04.06.2009. године, Уж 798/09 од 17.11.2011. године и Уж 5107/10 од 20.11.2013. године, донетим по уставним жалбама других лица у истоврсној чињеничној и правној ситуацији, исплата отпремнине представља један од законом утврђених облика правне заштите запослених у случају престанка радног односа које се, у смислу одредбе чл. 60 став 4 Устава, нико не може одрећи, па је, у делу у коме се тужилац сагласио да послодавац изврши обуставу неисплаћеног износа зајма од његове

отпремнине, ништава његова изјава од 14.03.2014. године, због чега је, у овом делу, овај суд преиначио одлуку садржану у ставу првом и другом изреке ожалбене пресуде и усвојио тужбени захтев, а туженог обавезао да тужиоцу исплати разлику отпремнине до износа утврђеног правноснажним решењем послодавца у утуженом износу од 72.200,00 динара са законском затезном каматом почев од 13.01.2015. године, како је тужилац определио захтев за камату па до исплате, применом одредаба чл. 277 став 1 и 324 став 1 Закона о облигационим односима.

Дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и камату, а неисплаћивањем утуженог износа разлике отпремнине при престанку радног односа тужени је пао у доцњу због чега, на износ главног дуга, тужени тужиоцу дугује и законску затезну камату почев од првог наредног дана од дана престанка радног односа, као дана доспелости потраживања до исплате. Стога је, одлучујући о овом споредном захтеву, овај суд обавезао туженог да на износ главног дуга тужиоцу исплати и затезну камату почев од 13.01.2015. године, како је тужилац определио захтев за камату па до коначне исплате.

У осталом делу, изјава тужиоца од 14.03.2014. године производи правно дејство, због чега је, у том делу, жалба тужиоца одбијена као неоснована и ожалбена пресуда потврђена, па је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

Тужилац у спору није успео само у незнатном делу, због чега нису настали посебни трошкови, па је преиначено и решење о парничним трошковима садржано у ставу трећем изреке ожалбене пресуде, тако што је одбијен захтев туженог за накнаду парничних трошкова, а тужени обавезан да тужиоцу накнади трошкове које је имао у парници за рад адвоката и то: за састав тужбе у износу од 24.750,00 динара (16.500,00 динара увећано за 50% за два тужбена захтева) и заступање на два одржана рочишта у износима од по 27.000,00 динара и једном неодржаном рочишту у износу од 14.625,00 динара, према АТ у непроцењивим предметима из радног односа, као и таксе на тужбу и пресуду у износима од по 4.788,00 динара, у укупном износу од 102.951,00 динара.

Како тужилац није успео у поступку по жалби само у незнатном делу свог захтева, усвојен је његов захтев за накнаду трошкова другостепеног поступка и то за састав жалбе у износу од 49.500,00 динара, као и на име судске таксе за жалбу и другостепену пресуду у износима од по 4.788,00 динара, у укупном износу од 59.076,00 динара, па је одлучено као у ставу четвртом изреке ове пресуде.

Из изнетих разлога, одлучено је као у изреци, применом одредаба чл. 390, чл. 394 тачка 4, чл. 401 тачка 3 и чл. 165 Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Александра Спирковска, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**